

DET KONGELIGE FORSVARSDPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

U.off.: offl. § 14.1

Deres ref.:
22/4033-

Vår ref.:
2023/903-6/FD V 1/CAFI

Dato:
13.06.2023

Forsvarsdepartementets svar på invitasjon til å gi innspill til profesjonsmeldingen

Forsvarsdepartementet (FD) viser til invitasjonen fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 28. april 2023 til å gi innspill til KDs arbeid med profesjonsmeldingen. FD sender med dette et innspill til arbeidet på vegne av departementet og de underliggende etatene i forsvarssektoren: Forsvaret, Forsvarsmateriell (FMA), Forsvarsbygg (FB) og Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI).

FD slutter seg til beskrivelsen av trender, rammebetingelser og hovedutfordringer, og tilkjenner at de sentrale utfordringene som beskriver også treffer forsvarssektoren i høyeste grad. Sivil profesjonskompetanse og -utdanning innen juridiske fag, teknologifag, informasjonsteknologi og økonomi (ikke uttømmende liste) er alle etterspurt i forsvarssektoren, i tillegg til den militære profesjonskompetansen som produseres av forsvarssektoren selv ved Forsvars Høgskole (FHS).

FD støtter vurderingen om at det i fremtiden kan bli økt konkurranse om kompetanse og arbeidskraft i og på tvers av samfunnet, og at økt samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning derfor vil være nødvendig. Tettere samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og arbeidsgivere, vil kunne gi en rekke positive synergieffekter slik som for eksempel mer relevant og praksisnær utdanning, mer relevante bachelor- og masteroppgaver som kan støtte forskning og innovasjon innen en rekke områder mm.

For å legge til rette for mer attraktive profesjonsutdanninger, er det viktig at relevansen utdanning har i arbeidslivet og samfunnet for øvrig synliggjøres. I tillegg er det viktig at det legges til rette for tilstrekkelig utdanningskapasitet innenfor utdanningsområder som er viktige for samfunnet, samt at det norske samfunnet må være selvforsynt når det kommer til kompetanse innenfor strategisk viktige områder.

I tillegg ønsker FD å bidra med noen ytterligere perspektiver på enkelte punkter knyttet til temaet kvalitet (spørsmål 3 – 8) i det videre arbeidet med profesjonsmeldingen, som er særlig relevante for FHS og produksjonen av militær kjernekompetanse:

Postadresse:
Postboks 8126 Dep.
0032 Oslo

Kontoradresse:
Glacisgata 1
Oslo

Telefon:
23 09 80 00

Saksbehandler:
seniorrådgiver Camilla Haugland Fischer
Seksjon for strategisk personell- og kompetansepolitikk

E-postadresse:
postmottak@fd.dep.no

Webseite:
www.regjeringen.no/fd

Org.nr.:
972 417 823

3. Sikrer kravene vi stiller til fagmiljø gjennom lov og forskrift kvalitet og relevans i profesjonsutdanningene, eller er de til hinder for f.eks. praksisretta utdanninger?

Grunnmuren og forutsetningen for at FHS kan bygge og holde på kvalitativt gode og robuste fagmiljø som tilfredsstillende kravene i universitets- og høyskoleloven, er undervisnings- og forskningspersonell med første- og toppkompetanse i Forsvarets kjernefagsområde, for eksempel militære operasjoner på alle nivå og i alle faser. Mange av disse kan ha første- og toppkompetanse også i de mer anvendte militære fagene (eksempelvis en doktorgrad i taktiske landoperasjoner). FHS er avhengig av tre kategorier av tilsatte: militære profesjonsutøvere med fersk operativ erfaring i kortere tjenesteperioder (3- 5 år) og både militære og sivile med akademisk utdanning (master, førstekompetanse og toppkompetanse).

Det er utfordrende å rekruttere undervisningspersonell med relevant akademisk førstekompetanse samtidig som de har fersk profesjonserfaring. Denne utfordringen opplever FHS spesielt innenfor ingeniørfag. I tillegg er det utfordrende å rekruttere kvinnelige militære profesjonsutøvere.

4. Hvilke barrierer finnes når det gjelder å tilsette personer med fersk erfaring fra yrkesfeltet enten i delte eller hele faglige stillinger i profesjonsutdanningene? Hva kan bygge ned disse barrierene?

Forsvarets tilsatte har et rotasjonssystem der tiden man bekler den enkelte stilling varierer fra 2-8 år, der 3-4 år er norm. Det innebærer at tilsatte som skal bidra med fersk operativ kompetanse og kunnskap tjenestegjør ved FHS i rundt tre år. FHS er avhengig av denne erfaringsbaserte kunnskapen da disse er bærere av profesjonene, særlig det som gjelder det praktiske. For høgskolen er det viktig at også denne gruppa får samme status og uttelling i fagmiljøet.

5. Er det utfordringer med å rekruttere personer med førstekompetanse til utdanningene og i tilfelle hvorfor?

Fordi FHS er den eneste utdanningsinstitusjonen som utdanner militære profesjonsutøvere kan det være utfordrende å rekruttere og holde på kvalifisert personell, fordi personell med førstekompetanse innenfor de militære kjernefagene ikke kan rekrutteres fra sivile utdanningsinstitusjoner. Krav til sikkerhetsklarering gjør det også komplisert å tilsette personell med utenlandsk statsborgerskap. Dette innebærer at FHS, og Forsvaret, i all hovedsak må produsere denne kompetansen selv som del av forsknings- og utviklingsporteføljen.

6. Hva skal til for å bygge sterke forskningsmiljøer i profesjonsutdanningene. Hva er barrierene?

Se svar på spørsmål 7.

7. Hvordan kan koblingen mellom forskning og undervisning innen profesjonsfag bli bedre?

Eksempler på måter å styrke koblingen mellom forskning og undervisning kan være at tilsatte underviser i det de forsker på, at de forsker på det de underviser i, å involvere kadetter (militære studenter), elever og studenter i forskningsprosjekt og FoU-grupper, og aktivt nytte kollegaers forskning og internasjonalt fagfelleverdert og anerkjent forskning i undervisningen.

Samtidig er erfaringsbasert kunnskap en sentral del av FHS' utdanningsmodell. FHS er avhengig av tilsatte med fersk operativ kompetanse for å kunne holde undervisningen oppdatert. FHS vil i større grad rette FoU-aktiviteten inn mot bruken av militære operasjoner.

8. Hvordan påvirker rammeplanene kvalitet og gjennomføring i profesjonsutdanningene?

FHS utdanner militære profesjonsutøvere og Forsvaret trenger at noen av disse har ingeniørkompetanse. En bachelor ved FHS kan derfor bestå av både ingeniørutdanning og militær ledelse. På grunn av det store omfanget i utdanningene opplever FHS tidvis at kravet om emnevalg i rammeplanen er krevende. Ut over dette er det positivt at de tidligere studentene sin utdanning også kan benyttes sivilt.

Med hilsen

Kjersti C. Klæboe
ekspedisjonssjef

Stefan Johannessen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.